

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A UNA CONVIVÈNCIA PACÍFICA (PREVENCIÓ I SEGURETAT)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 15 de juliol de 2022, la ciutadana va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- Des de feia quatre anys, els veïns i veïnes del carrer de Joan de Peguera patien una situació constant d'inseguretat, arran de l'estat d'abandonament d'un bloc d'aquell carrer.
- Denunciaven una situació de perillositat i violència d'algunes persones que ocupaven alguns dels habitatges. Durant un temps no van tenir pany a la porta principal perquè entre baralles de màfies per aconseguir el control dels pisos del bloc s'havia reventat el pany, cosa que permetia l'accés a l'immoble de persones sense llar que pernoctaven a l'interior de la finca.
- L'edifici en qüestió era propietat de l'Ajuntament de Sallent, i l'Ajuntament de Barcelona coneixia la situació. L'edifici estava completament abandonat, sense llum i en molt mal estat de conservació, sense que ningú es fes càrrec del manteniment.
- S'havia fet un estudi del bloc germà, i s'havia detectat aluminosi. Sospitaven que el bloc patia la mateixa condició.
- Havien presentat diverses queixes a l'Ajuntament de Sallent, però no havien estat ateses. També havien mantingut converses amb l'alcalde de Sallent, coneixedor de la situació i del malestar de la comunitat.
- En diverses ocasions havia intervingut el cos de Mossos d'Esquadra (MMEE) i la Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB), i els constava que s'estaven investigant alguns delictes vinculats amb drogues i robatoris. El bloc es troba a 50 metres d'una escola.

- El dia 28 de juny de 2022, van acudir quatre patrulles de la GUB i una ambulància. El veïnat va observar algunes detencions i com l'ambulància atenia una dona amb aparents signes de violència.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se **al Districte de Sant Martí** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 27 de juliol de 2022, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 22 de novembre de 2022, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa el següent:

El Departament de Llicències i Inspecció del Districte manifesta que l'any 2017 es va requerir a la propietat de dos edificis de Joan de Peguera que atengués les mancances de manteniment denunciades, en relació amb la connexió a la xarxa de clavegueram pública i a les instal·lacions de desguàs d'ambdós edificis.

Després d'algunes dificultats, l'Ajuntament de Sallent, propietari dels immobles, va atendre el deure de conservació i manteniment de la propietat i els expedients es van arxivar quan es va complir l'ordre municipal.

En aquests moments no tenen constància de cap altra possible irregularitat en relació amb el manteniment i l'estat dels edificis que, aparentment, presenten un bon estat de conservació.

Pel que fa a la conflictivitat a l'immoble, els responsables de la GUB del Districte indiquen que l'any 2019 es va denunciar quatre persones per ocupació del primer pis i van donar-ne compte a l'autoritat judicial i a la propietat.

Des de l'Equip de Policia de Barri (EPB) es van fer gestions per conèixer la titularitat de l'immoble i es va donar informació sobre la situació a la Secretaria Tècnica de Prevenció i a la tècnica de barri del Clot/Camp de l'Arpa.

El 3 d'octubre de 2022, van instruir diligències informatives per una baralla relacionada amb l'ocupació d'un pis de l'immoble. Ateses les circumstàncies de la intervenció, es va informar els MMEE del grup d'investigació de robatoris violents del Districte de Sant Martí.

L'EPB manté contacte amb l'administrador de finques i amb els titulars de la finca, que han estat informats dels tràmits que es podrien seguir.

Des de l'inici de l'ocupació, l'any 2019, han intervingut en 26 incidències que han estat gestionades per la GUB i pels MMEE. Les incidències tenien a veure amb incidents per molèsties de soroll, baralles i ocupació de l'immoble o situacions de violència de gènere.

La problemàtica es posa en coneixement de les patrulles policials que treballen en aquell territori i s'han donat les ordres oportunes per tal que es faci presència preventiva en aquell lloc durant els tres torns de treball policial.

CONSIDERACIONS

1. La intervenció policial en la situació d'inseguretat denunciada

En alguns casos, l'ocupació indeguda d'habitatges per part de persones que tenen un perfil delinqüencial acostuma a ocasionar un deteriorament de la convivència i causa molèsties que poden arribar a generar inseguretat.

Aquest és el cas objecte d'estudi, en el qual les persones ocupants mostren actituds que generen un augment de la conflictivitat, la inseguretat i el deteriorament de l'espai públic al voltant dels habitatges ocupats.

Convé indicar que, malgrat que el cos de MMEE és el competent en matèria de seguretat ciutadana i ordre públic, la GUB col·labora en les funcions de policia de seguretat ciutadana, segons el que estableix la Llei 4/2003, de 7 d'abril, d'ordenació del sistema de seguretat pública de Catalunya (art. 28), i el "Conveni marc de coordinació i col·laboració en matèria de seguretat pública i policial entre el Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona".

El conveni preveu una **col·laboració dels dos cossos policials per abordar situacions que generin conflictes greus de convivència**, com és el cas objecte d'aquesta queixa.

Tal com assenyala l'informe municipal, s'estan duent a terme diverses actuacions per tractar la problemàtica i s'hi han dedicat més recursos policials que estan intervenint de manera coordinada, amb un increment del servei de patrullatge preventiu.

Aquesta intervenció pot ajudar a minvar considerablement la situació d'incivisme i d'inseguretat, però està clar que no cessarà fins que no es desallotgin els habitatges ocupats.

A parer de la Sindicatura, **és important que es traspassi la informació de les actuacions al veïnat, a fi que coneguim de primera mà com s'està abordant la situació.** Aquesta pràctica comunicativa entre els cossos policials encarregats de mantenir la seguretat i el veïnatge que pateix aquesta situació acostuma a ser enriquidora per a ambdues parts, ja que pot traduir-se en un intercanvi mutu d'informació de gran utilitat.

2. Procés per posar fi a l'ocupació dels immobles de titularitat pública

L'Ajuntament confirma la informació proporcionada per la interessada sobre la titularitat de l'immoble. Es tracta d'un immoble de titularitat pública, per tant, d'un bé patrimonial dotat d'una protecció jurídica superior, ja que la legislació atorga a les administracions públiques l'autotutela dels seus béns i, en cas d'ocupació il·legal, disposen de mecanismes per recuperar-la per si mateixes.

En aquest sentit, tant la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local (LRBRL) (art. 82), com la Llei 33/2003, de 3 de novembre, del patrimoni de les administracions públiques (LPAP) (art. 41), i el Reial decret 1372/1986, de 13 de juny, pel qual s'aprova el reglament de béns de les entitats locals (art. 44), atorguen a les entitats locals la prerrogativa de recuperar per si mateixes les seves possessions.

Ara bé, la normativa diferencia en funció de si el bé ocupat és de domini públic o és un bé patrimonial, és a dir, que depèn de si està destinat a un servei públic o no.

En aquest sentit, la LPAP estableix el següent:

Article 55:

2. Si els béns i drets, la possessió dels quals es tracta de recuperar, tenen la condició de demaniales, la potestat de recuperació podrà exercir-se en qualsevol moment.
3. Si es tracta de béns i drets patrimonials, la recuperació de la possessió en via administrativa requereix que la iniciació del procediment s'hagi notificat abans que passi el termini d'un any, comptat des de l'endemà de la usurpació. Passat aquest termini, per recuperar la possessió d'aquests béns haurà d'exercitar-se les accions corresponents davant els òrgans de l'ordre jurisdiccional civil.

La LRBRL i el RD 1372/1986, es pronuncien en els mateixos termes.

En aquest cas, sembla que l'immoble no està destinat a un ús públic i, per tant, es podria definir com un bé patrimonial. A més, segons manifesta la interessada, la situació d'ocupació fa diversos anys que dura.

Tal com assenyala una abundant jurisprudència, la recuperació de la possessió no només és una prerrogativa o una potestat administrativa, sinó que és un deure d'obligat compliment.

Així, la Sentència del Tribunal Suprem, de 23 de març de 1999 (rec. 677171991), assenyala el següent:

De lo antes expuesto se desprende que el presente recurso nos enfrenta con un acto en el que la Administración Pública ha hecho ejercicio de la potestad de autotutela conservativa que el ordenamiento jurídico le confiere para proteger la situación de los bienes de dominio público, protección que tiene su expresión máxima en la potestad para recuperar por sí misma, sin necesidad de acudir a la tutela judicial, la posesión de tales bienes si tal posesión ha sido objeto de perturbación o despojo, potestad que ha sido calificada de interdicto administrativo (interdictum propium), y que como tal potestad y no simple facultad, no es de índole discrecional sino de obligado ejercicio (...).

Convé recordar, també, que en els supòsits que s'ocupi un bé municipal per destinar-lo a l'habitatge, l'autorització judicial també seria un requisit necessari per dotar de legitimitat constitucional l'entrada a un domicili, tal com determina la Sentència del Tribunal Constitucional 94/1999. Tot i això, l'autorització seria un tràmit més en la successió d'actuacions de l'expedient de recuperació del bé públic.

Així doncs, la solució al problema exigeix que s'iniciïn les accions oportunes per recuperar el bé patrimonial del qual és titular l'Ajuntament de Sallent i que s'agilitzi el procediment de recuperació del bé a través dels mecanismes previstos.

3. El deure de conservació i rehabilitació de l'immoble

En aquest punt, cal dir que l'article 197 del Decret legislatiu 1/2010, de 3 d'agost, pel qual s'aprova el text refós de la Llei d'urbanisme (TRLUC), obliga els propietaris de tota classe de terrenys, construccions i instal·lacions a complir amb els deures d'ús, conservació i rehabilitació establerts en la mateixa llei, per la legislació aplicable en matèria de sòl i per la legislació sectorial, i al manteniment o reposició de les condicions de seguretat, salubritat i ornament públic dels béns immobles.

Aquest mateix article faculta l'Administració per ordenar l'execució de les obres necessàries per al compliment d'aquestes obligacions, així com a realitzar-les subsidiàriament a càrrec de la persona obligada si aquesta incompleix injustificadament l'ordre.

El deure de conservació és una manifestació de la funció social de l'urbanisme i, per tant, l'Ajuntament, com a ens titular d'aquest deure, està obligat a exercir les potestats de control i d'intervenció que els atorga la legislació vigent per exigir el compliment dels deures generals esmentats.

De l'exposició dels fets, tot i que el Districte ha exercit la seva potestat per fer complir el deure legal de conservació activant els mecanismes d'intervenció que la llei li

atorga, la interessada manifesta que l'immoble es continua trobant en un estat de conservació deficient. Per tant, **convindria plantejar la necessitat de fer una inspecció per comprovar l'estat real de manteniment de l'immoble i intervenir en funció del resultat de la inspecció.**

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació del Districte de Sant Martí està sent ajustada a dret pel que fa al seguiment de la situació del conflicte de convivència, tot i que caldria avaluar l'estat de conservació i manteniment de l'immoble.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar al Districte de Sant Martí** que continuï instant l'Ajuntament de Sallent, com a propietari de l'immoble, a utilitzar els mecanismes adients per recuperar la possessió immoble, tenint en compte que es tracta d'un bé patrimonial.
- **Recomanar al Districte de Sant Martí** que valori la possibilitat d'inspeccionar l'immoble ocupat, a fi d'assegurar que es troba en correcte estat de conservació i manteniment.
- **Recomanar a la Unitat Territorial de la Guàrdia Urbana del Districte de Sant Martí** que faci un seguiment de la situació de conflictivitat i implementi més mesures de seguretat, si fos necessari, per pacificar els entorns de l'immoble ocupat.
- **Recomanar a la Unitat Territorial de la Guàrdia Urbana del Districte de Sant Martí** que informi el veïnat sobre les intervencions que s'estan duent a terme per tal de posar fi a la situació de conflictivitat denunciada.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.